

Billedkunstnere og kunsthåndverkere taper kampen om midlene:

- For lite frampå

Norske kunstnere blir stadig fattigere. – Vi har ikke vært offensive nok, innrømmer Hilde Rognskog i Norske billedkunstnere (NBK).

KULTUR

Av Olav Brostrup Müller

Det var i gårsdagens utgave av Klassekampen at Tonje Gjevjon og Amina Bech i kronikken «Hvorfor er kunstnere fattige?» gikk til frontalangrep på kunstnerorganisasjonene NBK, NK og FFF. Kronikkforfatterne mener fagforbundene i årevis har «vanskjøttet sine oppgaver».

– Vi har ikke vært offensive nok, innrømmer NBK-leder Hilde Rognskog.

Dårlig stillt

Hun mener kronikkforfatterens analyse av kunstnerens vanskelige kår i Norge er god, men mener grunnen til at norske billedkunstnere og kunsthåndverkere fortsatt bare tjener 1/3 av andre grupper på kunstfeltet, er sammensatte:

– Tidligere styrer i fagforeningene våre har hatt hendene fulle med å holde på de gode ordningene som ble utviklet på 70-tallet. Gjennom hele 80- og 90-tallet har vi hatt tidsånden mot oss, sier Rognskog om hvorfor det har tatt så lang tid å bedre de økonomiske rammene norske billedkunstnere og kunsthåndverkere jobber under.

– All energi gikk med til å forsvare eksisterende ordninger. Det bedret seg i midten av 2000-tallet, da merket vi at det politiske klimaet skiftet noe. I de seinere årene har vi sett at billedkunst har fått økt status. Samtidig har det politiske engasjementet og solidariteten innad i feltet vokst. Blant annet så samarbeider NBK tett med de andre visuelle kunstnerorganisasjonene, Norske Kunsthåndverkere og Forbun-

FAKTA

Fattige kunstnere:

■ Levekårsundersøkelsen for kunstnere (2008) slår fast at bildekunstnere og kunsthåndverkere er blant dem som kommer dårligst ut i forhold til inntekt. Bildekunstnere hadde i gjennomsnitt 86400 kroner netto i kunstnerisk inntekt, medregnet inntekter fra stipender, salg og oppdrag.

■ – Grunnen er at fagorganisasjonene har vanskjøttet sine oppgaver i årevis, uttalte kunstnerne Tonje Gjevjon og Amina Bech i gårsdagens avis.

Klassekampen i går.

det Frie Fotografer. Vi arbeider samlet og strategisk for å bli mer offensive, sier Rognskog til Klassekampen.

Levekårsundersøkelsen (2008) viser at kunsthåndverkere og billedkunstnere, begge kvinnedominerte fag, kommer dårligst ut på lønnsstatistikken for kulturfeltet. Billedkunstnere tjener i følge levekårsundersøkelsen 86400 kroner pr. år i gjennomsnitt. Disse kunstnerne lever med andre ord på fattigdomsgrensen.

– Kunstnerorganisasjonene har nok ikke hatt den samme lobbykompetansen som andre på kulturfeltet. Hvis man ser hva de har fått til på filmfeltet, der de har klart å få til et stort løft, er det tydelig at de har jobbet bedre politisk.

– De har vært flinkere spillere, rett og slett?

– Helt klart, både i forhold til det å jobbe taktisk og det å stille konkrete krav, sier Rognskog, som ser en rekke utfordringer for sine egne medlemmer.

– For ydmyke

– Vi har ikke tenkt langsiktig nok og vi har vært for ydmyke i forhold til eget fagfelt. På samme måte som artikkelen i Klassekampen analyserer billedkunstnerne sin egen virkelighet uten å være i stand til bruke de verktøy som finnes for å bedre situasjonen. Det er

PASSIV: – Vi har ikke tenkt langsiktig nok, sier bildekunstner Hilde Rognskog.

vesentlige trekk ved billedkunstfeltet som gjør at man må tenke på en annen måte når det gjelder støtteordninger. Samtidig må man være klar over at kunstnerpolitikken ikke kun legges gjennom media. Vel så viktig er langsiktig arbeid mot politikere og departement gjennom andre kanaler og møtepunkter, sier Rognskog.

Hun mener tiden nå har

«Vi har vært for ydmyke i forhold til eget fagfelt»

HILDE ROGNSKOG, LEDER I NBK

det på tide å sørge for at norske billedkunstnere får arbeidsro på atelierene, slik at de kan fortsette med å produsere kunst. Virkemidler for å få til dette, er økte tilskutt til materialstøtte, prosjektstøtte, stipender og garantiinntekt. Det viktige framover er å øke solidariteten blandt billedkunstnerne, styrke organisasjonene våre på distriktsnivå, jobbe aktivt mot politikere og media og styrke troen på fagfeltet bildekunst. Vi må si klart ifra om kunstens betydning og samfunnsøkonomiske virkning i samfunnet, sier NBK-leder Hilde Rognskog.

– Uenig

Men der NBK-lederen delvis innrømmer unnfallenhet i forhold til å sikre kunstnere gode rammevilkår, avvistes kritikken hos Norske kunsthåndverkere (NK).

– At vi har «vanskjøttet våre oppgaver»? Jeg synes det er bra med fokus på kunstnerens økonomiske situasjon, men jeg ser ikke nødvendigheten av å hakke på oss som jobber på feltet, sier Lise Stang Lund, og avskriver kritikker mot organisasjonen som en «avsporing».

– Den konkrete kritikken rammer ikke, synes jeg, jeg kjenner meg ikke igjen. NK har jobbet bedre og mer systematisk med dette de siste to årene enn vi har gjort på mange år, da blir det upresist å si at vi har vanskjøttet våre oppgaver. Tvert imot har vi fokusert på å gå sammen med de andre organisasjonene på feltet for å få til noe. Vi er i gang med et offensivt program, og det kjenner Tonje Gjevjon godt til. Derfor må jeg si at jeg er litt overrasket, sier Stang Lund.

– Jeg har den samme utålmodigheten i forhold til å bedre arbeidsvilkårene for norske kunstnere. Men det at vi ikke har så mange resultater å vise til, betyr ikke nødvendigvis at vi ikke gjør en innsats for å få det til. Fagpolitisk arbeid tar tid, det er langsiktig arbeid, men jeg tror vi jobber på den riktige måten, sier Stang Lund og viser til at NK bidro til å få på plass et viktig punkt i KOROs kunstnerkontrakt om offentlige utsmykingsoppdrag som sikrer lønnsomheten i prosjektene.

olav.brostrup@klassekampen.no